

УДК 343.81:351.86:378(477)
DOI 10.32755/sjlaw.2023.01.072

Помогайбо О. В.,
викладач кафедри правової та спеціальної підготовки,
Територіально відокремлене відділення
«Кам'янська філія Академії Державної пенітенціарної служби»,
м. Кам'янське, Україна
ORCID: 0000-0002-9861-3432

ПРАВОВІ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ СКЛАДОВІ БЕЗПЕЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРСОНАЛУ ОРГАНІВ І УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

У науковій статті досліджено базові особливості правової регламентації безпечної діяльності персоналу органів і установ виконання покарань. Висвітлено значення психологічної підтримки й забезпечення емоційної стабільності персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України. Виокремлено педагогічну складову безпечної діяльності, що вказує на необхідність удосконалення педагогічної майстерності персоналу.

Ключові слова: органи і установи виконання покарань, персонал органів і установ виконання покарань, правова складова безпечної діяльності, психологічно-педагогічна складова безпечної діяльності.

Постановка проблеми. Діяльність персоналу органів і установ виконання покарань має відповідати критеріям безпечності, тому в рамках теоретичних досліджень висвітлення окремих складових безпечної діяльності набуло неабиякої популярності. Незважаючи на приділення достатньої уваги правотворчій активності щодо впорядкування діяльності органів та установ виконання покарань, ще залишаються проблемні питання, які необхідно вирішувати шляхом визначення пріоритетних стратегічних напрямків і вдосконалення чинного законодавства. Персонал органів та установ виконання покарань в рамках своєї діяльності взаємодіє зі специфічною категорією осіб, тому важливо надавати ефективну психологічну підтримку й розвивати необхідні педагогічні навички в роботі з особами, які відбувають покарання. Нині слід констатувати, що органи й установи виконання покарань в організаційному плані досягли певного рівня правового і психологічно-педагогічного забезпечення безпечної діяльності персоналу. При цьому залишається актуальним питання вдосконалення цих складових

та звернення до нових методик і міжнародних стандартів у сфері виконання покарань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливі питання досліджуваної проблеми розглядалися в багатьох працях вітчизняних учених, зокрема І. Богатирьова, О. Джузи, О. Колба, Р. Кубрака, О. Осауленка, Р. Підвисоцького, А. Степанюка та ін. Водночас, не применшуючи значення цих та багатьох інших досліджень, зазначимо, що дискусійним у науці кримінально-виконавчого права є безпека в органах і установах виконання покарань під час виконання та відбування покарань.

Метою статті є дослідження правових та психологічно-педагогічних складових безпечної діяльності персоналу органів і установ виконання покарань, а також аналіз їх особливостей.

Виклад основного матеріалу дослідження. Органи й установи виконання покарань відповідно до чинного національного законодавства є суб'єктами реалізації кримінально-виконавчої політики, яку цілком обґрунтовано можна вважати елементом політики у сфері боротьби зі злочинністю, спираючись на деякі теоретичні дослідження в цій царині та нормативно-правову базу. Слід підкреслити, що органи й установи виконання покарань, реалізуючи відповідний напрям кримінально-правової політики, діють від імені держави. У главі 3 Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України) висвітлено види органів і установ виконання покарань. Зокрема, відповідно до ст. 11 «Органами виконання покарань є: центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, його територіальні органи управління, уповноважені органи з питань пробації». Зазначена норма установами виконання покарань вважає «...арештні доми, кримінально-виконавчі установи, спеціальні виховні установи ..., слідчі ізолятори» тощо [1]. В аналізованому розділі КВК України детально не розкрито систему органів виконання покарань, однак звернено увагу на уповноважений орган з питань пробації, серед повноважень якого в рамках теми наукової статті можуть бути інформативними такі пункти ч. 1 ст. 13 КВК України:

- реалізація пробаційних програм стосовно осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням;
- проведення соціально-виховної роботи із засудженими, до яких застосовано пробацію;
- здійснення заходів з підготовки осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, до звільнення;
- здійснення інших визначених законодавством заходів, спрямованих на виправлення засуджених та запобігання вчиненню ними повторних кримінальних правопорушень» [1].

Зауважимо, що провідні позиції в реалізації кримінально-виконавчої політики належать Міністерству юстиції України. Серед напрямів діяльності Міністерства юстиції визначено забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, а також здійснення контролю за дотриманням прав людини і громадянина, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань, реалізацію законних прав та інтересів засуджених осіб, узятих під варту [2].

Міністерство юстиції України виконує також координаційні функції, адже до кола його повноважень належить визначення основних напрямів діяльності міжрегіональних управлінь з питань виконання кримінальних покарань та пробації. Крім цього, увага приділяється уповноваженим органам з питань пробації, установам виконання покарань, слідчим ізоляторам, тобто всім органам і установам, спрямованим на виконання кримінальних покарань тощо. Слід зауважити, що сукупність органів та установ виконання покарань охоплює воєнізовані формування, навчальні заклади, заклади охорони здоров'я, підприємства установ виконання покарань, інші підприємства, установи й організації, утворені для забезпечення виконання завдань Державної кримінально-виконавчої служби [3]. У нормативно-правових актах, якими регламентується діяльність органів та установ виконання покарань, передбачено їх розгалужену систему, зважаючи на функціональне призначення таких суб'єктів. З огляду на чисельність персоналу органів та установ виконання покарання слід зауважити, що актуальними залиша-

ються питання правових та психолого-педагогічних складових його безпечної діяльності. Поряд з цим на Міністерство покладаються завдання з організації контролю за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, що є поширеною практикою у системі призначення покарань [4]. Огляд нормативно-правових актів, у яких висвітлено систему органів і установ виконання покарань, на нашу думку, покликаний сформулювати розуміння, які саме суб'єкти охоплюються поняттям «органи і установи виконання покарань». Це надасть можливість більш глибоко й детально проаналізувати правові та психолого-педагогічні елементи безпечної діяльності персоналу органів і установ виконання покарань.

Нормативно-правова база, яка регламентує порядок відбування покарань, є двосторонньою, адже, з одного боку, звертається увага на забезпечення прав і свобод засуджених осіб, а з іншого – працівників органів та установ виконання покарань. Для того, щоб більш детально розкрити правові елементи, слід навести відповідні норми Конституції України. Сталий розвиток суспільства забезпечується дотриманням прав і свобод людини, визнанням їх цінності, своєчасністю реагування на порушення прав і свобод тощо. Відповідно до ст. 3 Конституції України «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю» [5]. Разом з тим права і свободи людини, їх гарантії визначають зміст і спрямованість держави, тобто держава повинна виконувати взяті на себе зобов'язання у сфері забезпечення прав і свобод людини. При цьому ч. 2 ст. 64 Конституції України встановлює імперативну заборону на порушення окремих прав і свобод. Ця норма є визначальною в діяльності органів та установ виконання покарань, адже вимоги щодо безпечної діяльності поширюються на працівників, які зобов'язані забезпечити дотримання прав і свобод ув'язнених [5].

Серед пріоритетних складових забезпечення безпеки персоналу установ виконання покарань є охорона здоров'я, зважаючи на високі ризики наявності істотних проблем зі здоров'ям осіб, що відбувають покарання в установах виконання покарань. Зважаємо, що персонал виконує свої службові обов'язки у скла-

дних умовах, тому це спричиняє необхідність гарантування й розроблення ефективних механізмів захисту працівників установ виконання покарань у практичній площині.

У рамках цієї статті для більш глибокого дослідження безпекової складової доцільно буде розкрити термін «безпека», що створить умови для розуміння діяльності держави в напрямку забезпечення правового та психолого-педагогічних елементів безпекової діяльності. У будь-якому випадку безпекову складову діяльності персоналу слід розглядати як комплекс заходів, які здійснюються для максимального збереження здоров'я та життя людини, забезпечення інших прав і свобод людини та громадянина.

У тлумачних словниках та юридичних енциклопедіях надають досить диференційовані значення терміна «безпека». Нами проаналізовано чимало визначень, однак наводимо найбільш концептуально обґрунтовані тлумачення цього поняття. Академічний тлумачний словник визначає поняття «безпека» як «стан, коли кому-, чому-небудь ніщо не загрожує» [6]. У юридичній енциклопедії, укладеній Ю. С. Шемшученком, безпеку розглядають як «стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства та держави від внутрішніх і зовнішніх загроз» [7]. Зважаючи на це, слід сформулювати уніфіковане розуміння досліджуваного поняття, тобто стан, за якого людині, працівникові нічого не загрожує. Аналогічною є позиція законодавства під час формування правової складової безпечної діяльності органів та установ виконання покарань.

Безпека є базовою потребою людини і складним явищем, чим зумовлено те, що чимала кількість фахівців кримінально-виконавчого права приділяє значну увагу її дослідженню. Однак законодавцем фактор безпеки в діяльності персоналу органів та установ виконання покарань не визнається ключовим, адже поняття «безпека персоналу установ виконання покарань» не закріплено в чинному кримінально-виконавчому законодавстві. Сутність цього терміна полягає в тому, що безпеку слід розглядати як своєрідну гарантію та необхідну умову ефективної діяльності персоналу органів та установ виконання покарань шляхом забезпечення збереження життєво важливих

інтересів працівників. Підкреслимо, що безпека органів та установ виконання покарань – це гарантована міжнародним правом і національним законодавством захищеність від завдання шкоди, запобігання небезпеці та загрозам їхньому життю чи здоров'ю [8].

Чинне законодавство не містить визначення поняття «безпека персоналу органів та установ виконання покарань», але в Законі України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» закладено гарантії безпеки персоналу кримінально-виконавчої служби. О. Гальцова визначає безпеку персоналу установ виконання покарань як «гарантований національним законодавством та нормами міжнародного права захист життя, здоров'я, честі та гідності особи від протиправних посягань, інших дій, що мають на меті заподіяння фізичних чи моральних страждань, а також запобігання небезпекам і загрозам, у тому числі загрози поширення епідемій, інфекційних захворювань та туберкульозу тощо» [9, с. 369–370]. Безпека має бути гарантована для того, щоб запобіжники безпеки життєво важливим інтересам персоналу були максимально ефективними, адже з цим пов'язана якість реалізації персоналом органів та установ виконання покарань своїх повноважень. Щодо зазначеного вище комплексного характеру, то він означає не тільки наявність безпосереднього захисту від протиправних посягань з боку засуджених (ув'язнених), а й захисту від дії негативних чинників, тобто технічних, медичних факторів, ризику поширення яких у місцях позбавлення волі є досить високими. Законодавець і переважна більшість науковців визнають дотримання безпеки персоналу органів та установ виконання покарань одним із пріоритетів, який поєднує комплекс заходів і спрямований на максимальне збереження життя та здоров'я персоналу під час виконання своїх функцій.

Досліджуючи правову складову безпечної діяльності органів та установ виконання покарань, ми встановили, що з метою забезпечення такої діяльності здійснюється правотворча діяльність, сформована правилами, актами, наказами, які регламентують роботу персоналу. Ця діяльність є зовнішньо- та внутрішньо регламентованою, адже може координуватися Державною

виконавчою службою або Міністерством юстиції України як ключовими координаційними органами у сфері виконання покарань [10, с. 154].

Персонал органів та установ виконання покарань у своїй діяльності взаємодіє зі специфічною категорією осіб, що вимагає володіння переліком необхідних знань та вмій, зокрема психологічних, педагогічних, нормативно-правових [11, с. 171–172]. Працівники органів та установ виконання покарань керуються міжнародними й національними нормативно-правовими актами, які регламентують особливості поведження із засудженими (ув'язненими) особами. Зокрема, серед міжнародних документів слід назвати міжнародно-правові акти в галузі виконання покарань та поведження з ув'язненими загального характеру: Загальну декларацію прав людини (1948 р.), Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (1966 р.), Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (1966 р.), Декларацію про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких і нелюдських чи таких, що принижують гідність, видів поведження і покарання (1975 р.), Конвенцію проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження і покарання (1984 р.). До основних міжнародно-правових документів ООН у сфері поведження із засудженими належать такі: Мінімальні стандартні правила поведження з ув'язненими (1955 р.), Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку (1979 р.), Принципи медичної етики, що визначають роль працівників охорони здоров'я, особливо лікарів, у захисті ув'язнених чи затриманих осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських чи таких, що принижують гідність, видів поведження і покарання (1982 р.), Заходи, що гарантують захист прав тих, хто засуджений до страти (1984 р.), Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй, які стосуються здійснення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила, 1985 р.), Звід принципів захисту всіх осіб, які піддаються затриманню або ув'язненню в будь-якій формі (1988 р.), Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй стосовно заходів, не пов'язаних з тюремним ув'язненням (Токійські правила, 1990 р.), Мінімальні стандарт-

ні правила Організації Об'єднаних Націй стосовно захисту неповнолітніх, позбавлених волі (1990 р.), Основні принципи поводження з в'язнями (1990 р.) [12].

Зважаючи на широкий перелік нормативно-правової бази з організації взаємодії між засудженими (ув'язненими) та забезпечення їхніх прав і свобод під час відбування покарання, існує необхідність у розумінні персоналом органів та установ виконання покарань змісту і правильного застосування норм, викладених у вищезазначених документах. Борисов В. та Фріс П. зазначають, що «у цьому достатньо широкому комплексі провідне місце належить кримінально-правовій політиці, оскільки саме вона визначає межі злочинного, чим формулює і межі політики у сфері боротьби зі злочинністю в цілому» [13, с. 2]. Усе це зумовлено орієнтуванням національного законодавства на імплементацію міжнародних стандартів у сфері захисту прав людини. На нашу думку, необхідно наголосити на важливості вивчення працівниками органів та установ виконання покарань наведених вище нормативно-правових актів, що сприятиме покращенню ситуації в частині недопущення порушення прав і свобод осіб, які відбувають покарання.

Також правовий елемент у правотворчій діяльності органів та установ виконання покарань простежується в організації безпечної діяльності персоналу. Наприклад, можна згадати період поширення пандемії COVID-19 і встановлення карантину, що стосувалося і органів та установ виконання покарань. Після оголошення пандемії в Україні з метою запобігання поширенню коронавірусу COVID-19 в органах і установах виконання покарань ухвалили такі нормативні акти: наказ Міністерства юстиції «Про запобігання поширенню на території установ виконання покарань, слідчих ізоляторів, закладів охорони здоров'я ДКВС України коронавірусу COVID-19»; наказ Державної установи «Центр охорони здоров'я», Департаменту з питань виконання кримінальних покарань «Про затвердження Плану протиепідемічних заходів щодо запобігання занесенню і поширенню в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах ДКВС України гострої респіраторної хвороби, спричиненої новим

коронавірусом, на 2020 рік» від 12 березня 2020 р. № 57-ОД/08/ОД-20 тощо.

Гальцова О. В. зазначає, що «у цілому положення Основного Закону держави щодо гарантування безпеки здоров'я також знайшли своє втілення не тільки в ньому, а й у нормах Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України) та кримінально-виконавчого законодавства» [9, с. 369]. Із цього випливає, що позиція органів і установ виконання покарань є досить міцною в необхідності організації безпечної діяльності їхнього персоналу.

Аналогічно важливим для організації безпечної діяльності персоналу органів та установ виконання покарань є психологічно-педагогічне забезпечення, що полягає у психологічній підготовці персоналу, а також тренуванні педагогічних навичок для роботи із засудженими (ув'язненими). Слід почати з того, що психологічна безпека має стати одним із пріоритетних напрямів роботи з персоналом органів та установ виконання покарань. Від психологічної стабільності та емоційної врівноваженості залежить якість відбування покарання засудженими (ув'язненими), а також якість реалізації повноважень персоналом органів та установ виконання покарань [14, с. 14–15].

Ми переконані, що необхідно посилити проведення систематичної психологічної роботи з працівниками органів та установ виконання покарань. Нами досліджено досвід зарубіжних країн у забезпеченні складової психологічної безпеки персоналу органів та установ виконання покарань. Зокрема, Сполучені Штати Америки в цьому питанні звертаються до різних методик психологічної роботи. Усе це спрямовується на досягнення емоційної врівноваженості [15, с. 205–206].

У процесі психолого-педагогічної роботи з персоналом органів та установ виконання покарань використовують різні методи, серед яких найбільш поширеними є:

– анкетний метод, що полягає у проведенні письмового опитування працівників з метою вивчення їхніх думок та оцінювання тих чи інших сторін дійсності, мотивів і поведінки. Цей метод передбачає відповіді опитуваних на перелік запитань, щоб зібрати необхідний обсяг інформації. При цьому за-

питання в анкетах не завжди є індивідуально орієнтованими, тому не дозволяють об'єктивно оцінити ситуацію та повною мірою забезпечити психологічну безпеку складову персоналу органів та установ виконання покарань;

– біографічний метод, спрямований на вивчення особистості завдяки аналізу професійного шляху й автобіографії, який здійснюється через синтетичний опис людини (попередньо у статусі особистості, а також суб'єкта діяльності, виконання певних повноважень, передбачених конкретним нормативно-правовим актом);

– співбесіда, яку розглядають як спосіб одержання необхідних даних через вербальну комунікацію, завдяки чому можна спрогнозувати поведінку особистості в певних ситуаціях і виявити ознаки психологічної нестабільності з метою вчасного запобігання деструкції особистості працівників органів та установ виконання покарань. Слід зауважити, що співбесіда вважається нами найбільш ефективним способом забезпечення психологічного елементу безпечної діяльності персоналу органів та установ виконання покарань;

– спостереження, що також має досить високий рівень ефективності, оскільки полягає у здійсненні моніторингу особистісних характеристик людини, її стосунків з оточенням, особливостями спілкування, впливу та розв'язання певних питань тощо. Спостереження розглядається як навмисне, систематичне й цілеспрямоване сприйняття психічних явищ з метою визначення їх специфічних змін з урахуванням практичної діяльності та виконання певних функцій, передбачених чинним законодавством;

– проведення випробувань з метою визначення рівня стресостійкості особи та її поведінки в екстремальних ситуаціях. Для працівників органів та установ виконання покарань ця методика набула актуальності з огляду на те, що засуджені (ув'язнені) належать до специфічного контингенту, який може створювати екстремальні чи конфліктні ситуації. У такому випадку існує необхідність у тренуванні високого рівня стресостійкості;

– тестування, за допомогою якого визначають певні психологічні якості людини. Головна відмінність між тестуванням

і анкетуванням – діагностика наявності певних знань, умінь і навичок. Тестування базується на аналізі результатів кількісної або якісної оцінки певних показників [16].

Педагогічний елемент безпечної діяльності персоналу органів та установ виконання покарань полягає у підвищенні їх педагогічної майстерності шляхом проведення систематичних занять із працівниками. Як уже зазначалося нами раніше, засуджені (ув'язнені) належать до специфічного контингенту, що вимагає конструктиву у спілкуванні з цією групою людей. Прослідковується певна взаємозалежність між забезпеченням безпекової складової та розвитком педагогічних навичок персоналу органів і установ виконання покарань. Керівництву та координаційним органам важливо розробляти нормативно-правову базу діяльності органів та установ виконання покарань, яка регламентуватиме систематичний розвиток відповідних навичок персоналу тощо [17, с. 3–12].

Висновки. Безпечна діяльність персоналу органів і установ виконання покарання нині є актуальним питанням. Процедури виконання покарань орієнтовані на якісну правову політику щодо цього питання. Органи й установи виконання покарань відповідно до чинного національного законодавства є суб'єктами реалізації кримінально-виконавчої політики. Досліджуючи правову складову організації безпечної діяльності органів та установ виконання покарань, нами встановлено, що з метою забезпечення такої діяльності здійснюється правотворча діяльність, зокрема формування правил, актів, наказів, які регламентують роботу персоналу. Ця діяльність є зовнішньо- та внутрішньо регламентованою, адже може координуватися Міністерством юстиції України як ключовим координаційним органом у сфері виконання покарань. Аналогічно важливим для організації безпечної діяльності персоналу органів та установ виконання покарань є забезпечення психолого-педагогічної складової, яка полягає у психологічній підготовці персоналу, а також тренуванні педагогічних навичок для роботи із засудженими (ув'язненими). Психологічна безпека має стати одним із пріоритетних напрямів роботи з персоналом органів та установ виконання покарань.

Список використаних джерел

1. Кримінально-виконавчий кодекс України : Закон України в редакції від 19.08.2022 р. № 1129-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text> (дата звернення: 31.01.2023).

2. Державна кримінально-виконавча служба України. Основні завдання та функції. Міністерство юстиції : офіційний вебсайт. URL: <https://minjust.gov.ua/dkvs/about/functional> (дата звернення: 31.01.2023).

3. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України : постанова Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#> (дата звернення: 31.01.2023).

4. Про Державну кримінально-виконавчу службу України : Закон України в редакції від 01.04.2022 р. № 2713-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15#Text> (дата звернення: 31.01.2023).

5. Конституція України : Закон України в редакції від 01.01.2020 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 31.01.2023).

6. Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970–1980). URL: <http://sum.in.ua/s/bezpeka> (дата звернення: 31.01.2023).

7. Юридична енциклопедія / редкол.: Шемшученко Ю. С. (відп. ред.) та ін. Київ : Українська енциклопедія, 1998. URL: <https://leksika.com.ua/12530426/legal/bezpeka> (дата звернення: 31.01.2023).

8. Колотуха К. А., Михайліна Т. В. Проблемні аспекти ефективності покарань в контексті діяльності органів їх виконання. *Вісник СНТ*. 2018. Вип. 10. Т. 1. С. 49–54. URL: [file:///C:/Users/Tip/Downloads/5459-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-10962-1-10-20180523%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Tip/Downloads/5459-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-10962-1-10-20180523%20(1).pdf) (дата звернення: 31.01.2023).

9. Гальцова О. В. Безпека засуджених та персоналу установ виконання покарань під час пандемії. *Часопис Київського університету права*. 2020/2. С. 369–374. URL: [file:///C:/Users/Tip/Downloads/443-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-846-1-10-20210320%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Tip/Downloads/443-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-846-1-10-20210320%20(1).pdf) (дата звернення: 31.01.2023).

10. Федоров М. П. Проблеми формування та реалізації кримінально-правової політики в сучасній Україні. *Вісник ЛТЕУ. Юридичні науки*. 2015. № 1. С. 152–172.

11. Саленков І. В. Режим виконання і відбування кримінального покарання у виді позбавлення волі : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2011. 215 с.

12. Мінімальні стандартні правила поведження з в'язнями. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_212 (дата звернення: 31.01.2023).

13. Борисов В. І., Фріс П. Л. Ефективність кримінально-правової політики. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2014. № 1 (2). С. 1–18.

14. Вацюк Д. С. Основні засоби забезпечення особистої безпеки персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України // *Забезпечення безпеки в установах виконання покарань України: виклики сьогодення та перспективи майбутнього : матеріали круглого столу* (м. Київ, 24 листопада 2016 р.). Київ, 2016. С. 13–16.

15. Кубрак Р. М., Лень В. В. Засуджені з психічними відхиленнями до позбавлення волі на певний строк: стан, тенденції, перспективи: монографія. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2019. 410 с.

16. Методи вивчення та психодіагностики персоналу. StudFiles. URL: <https://studfile.net/preview/7673520/> (дата звернення: 31.01.2023).

17. Горбач І. Структура комунікативної компетентності персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2018. № 3. С. 3–12.

Ромошабо О.,

Lecturer of the Department of Legal
and Special Training, Territorially Separated Branch
"Kamianske Branch of the Academy of the State Penitentiary Service",
Kamianske, Ukraine
ORCID: 0000-0002-9861-3432

LEGAL AND PSYCHOLOGICAL-PEDAGOGICAL COMPONENTS OF THE SAFE ACTIVITIES OF THE PERSONNEL OF PENAL BODIES AND INSTITUTIONS

The scientific article highlights the legal and psychological-pedagogical components of the safe activity of the personnel of penal bodies and institutions. The main features of the legal regulation of the safe activity of the personnel of penal bodies and institutions have been studied. The author revealed the concept of "protection" and its meaning within the framework of the activities of the employees of penal bodies and institutions. The importance of psychological support and maintenance of emotional stability of employees of penal bodies and institutions in view of their interaction with a certain category of persons is highlighted. Within the framework of the scientific article, the pedagogical

element of safe activity is also highlighted. It indicates the need to improve the pedagogical skill of the personnel of penal bodies and institutions.

The safe activity of the personnel of penal bodies and institutions is a priority direction of their work, therefore, within the framework of theoretical studies, the coverage of certain elements of safe activity has gained wide popularity. Despite paying sufficient attention to law-making activity regarding streamlining the activities of penal bodies and institutions, there are still problematic issues that need to be resolved by defining priority strategic directions and improving the current legislation. The personnel of penal bodies and institutions interact with a certain category of persons in the framework of their activities, therefore it is important to provide effective psychological support and develop the necessary pedagogical skills. At the moment, it is necessary to state that in terms of organization, penal bodies and institutions have reached a certain level of legal and psychological-pedagogical provision of safe activities of their personnel. At the same time, the issue of improving these components and turning to new methods and international standards in the field of execution of punishments remains relevant.

Key words: *penal bodies and institutions, personnel of penal bodies and institutions, legal component of safe activity, psychological-pedagogical component of safe activity.*

References

1. Ukraine (1992), Criminal Executive Code of Ukraine : Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv (accessed 31 January 2023).
2. State Criminal and Executive Service of Ukraine. Main tasks and functions. Ministry of Justice, available at: <https://minjust.gov.ua/dkvs/about/functional> (accessed 31 January 2023).
3. Ukraine (2014), On the Approval of the Regulation on the Ministry of Justice of Ukraine : Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, No. 228, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Text> (accessed 31 January 2023).
4. Ukraine (2014), On the State Criminal and Executive Service of Ukraine: Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv (accessed 31 January 2023).
5. Ukraine (1996), Constitution of Ukraine: Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv (accessed 31 January 2023).
6. Dictionary of the Ukrainian language (1970–1980), Academic explanatory dictionary, available at: <http://sum.in.ua/s/bezpeka> (accessed 31 January 2023).
7. Shemshushenko, Yu. S. (1997), Legal encyclopedia: security, available at: <https://leksika.com.ua/12530426/legal/bezpeka> (accessed 31 January 2023).

8. Kolotukha, K. A. and Mykhailina, T. V. *Problematic aspects of the effectiveness of punishments in the context of the activities of their enforcement bodies*, pp. 49–54, available at: <file:///C:/Users/1/Downloads/5459D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-10962-1-10-20180523.pdf> (accessed 31 January 2023).

9. Haltsova, O. V. (2020), Safety of Prisoners and Correctional Institutions During a Pandemic, *Journal of the Kyiv University of Law*, pp. 369–374.

10. Fedorov, M. P. (2015), Problems of Formation and Implementation of Criminal Law Policy in Modern Ukraine, *Scientific Bulletin of the Lviv Commercial Academy*, No. 1, pp. 152–172.

11. Salenkov, I. V. (2011), The mode of execution and serving of criminal punishment in the form of deprivation of liberty.

12. Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners (1955), available at: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_212 (accessed 31 January 2023).

13. Borysov, V. I. and Fris, P. L. (2014), *The Effectiveness of Criminal Law Policy*, Bulletin of the Criminal Law Association of Ukraine, No. 1 (2), pp. 1–18.

14. Vatsiuk, D. S. (2026), *The main means of ensuring the personal safety of the personnel of the State Criminal and Executive Service of Ukraine*. "Ensuring security in the penal institutions of Ukraine: modern challenges and prospects" : materials of the round table, Kyiv, pp. 13–16.

15. Kubrak, R. M. and Len, V. V. (2018), Criminal and executive characteristics of convicts with mental disorders before imprisonment for a certain period, Dnipro.

16. Methods of studying and psychodiagnostics of personnel. StudFiles: available at: <https://studfile.net/preview/7673520/> (accessed 31 January 2023).

17. Horbach, I. (2018), *The structure of communicative competence of the personnel of the State Criminal and Executive Service of Ukraine*, Theory and Practice of Managing Social Systems, No. 3, pp. 3–12.